

Magne Lindholm

Arcimboldo

Klassekampen "I dag" 22.01.2008

Enhver som interesserer seg det aller minste for kunst, har sett disse bildene: Sommeren er et ansikt som består utelukkende av frukt. Kinnet er et eple, leppene er fire kirsebær og nesa en agurk. Vinteren er en gammel gubbe, som er en forvridd trerot. Våren ser ut som en ung kvinne, men huden hennes er en vev av blomster.

Mannen som malte dem var Giuseppe Arcimboldo. Han levde fra 1527 til 1593, og er definitivt en kunstner for vår tid. Men det er ikke på grunn av alle grønnsakene han festet til lerretet.

Arcimboldo var ikke bare maler. Han var arkitekt og ingeniør, og spesielt flink til å arrangere fester og opptog. Det kom vel med i de femten åra han arbeidet som hoffkunstner for de habsburgske keiserne Maximilian II og Rudolf II, som hadde hovedsete i Praha.

De habsburgske keiserne arrangerte store folkelige fester ustanselig. Når paradene skulle planlegges, var Arcimboldo i sitt ess. Han tegnet fantasifulle kostymer, modellerte masker, bygde sinnrike vogner og forvandlet hester til drager. Han skal til og med ha framskaffet en lys levende elefant.

Den fantastiske Arcimboldo ble keiserens yndling. Det var nemlig svært viktig for keiserne å demonstrere sin makt for befolkningen på en fengende måte. Habsburgernes rike var fullt av indre motsetninger, og de religiøse konfliktene var i ferd med å rive Europa i stykker. Huset Habsburg var katolsk, og holdt til midt i en opprørske protestantisk befolkning. Det er ikke tilfeldig at Praha ble en av Europas viktigste barokkbyer, for barokken er den katolske motreformasjonens egen stilart.

Arcimboldos kunst var i høyeste grad politisk. Men dette var ikke politisk kunst i den betydningen ordet vanligvis brukes i Klassekampen. Med imponerende dyktighet skapte han en makthavernes kunst, som forkynte keiserrikets militære krefter og statens makt over fantasien.

Hver gang jeg ser et av de offentlige opptogene som den norske staten er blitt så opptatt av å finansiere de siste åra, må jeg tenke på Arcimboldo. Nå er neppe Bentein Baardsson helt på hans nivå som maler, og Trond Giske har kanskje bare den engstelige stemmen felles med Rudolf II. Likevel er det en påfallende likhet: En ustoppelig trang til å hylle og dekorere makten, for å presentere den i en ikke-diskuterende offentlighet.